

Gespreksnotitie Koninklijke Marechaussee ten behoeve van het rondetafelgesprek Stelsel B&B en de evaluatie daarvan met de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid (TK) op 9 juni 2022.

Blok II: "Betrokken partijen in het Stelsel B&B"

Stelsel Bewaken en Beveiligen (B&B)

Na de afschuwelijke moorden rond het zogeheten Marengoproces op de broer van een kroongetuige (2018), advocaat Wiersum (2019) en de heer De Vries (2021) zijn verschillende trajecten in gang gezet om binnen het stelsel de kwaliteit in de uitvoering te verbeteren, de capaciteiten te versterken en de weerbaarheid van advocaten, rechters, officieren van justitie en journalisten te verhogen. Vanuit het zogenoemde 'breed offensief tegen de georganiseerde, ondermijnende criminaliteit (BOTOC)' zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld en deze zijn in 2021 aangevuld.

In het verlengde van deze versterking paste ook de vraag of (de werkwijze in) het stelsel nog op de meest effectieve en efficiënte manier is georganiseerd om op huidige en toekomstige dreigingen en vraagstukken te kunnen anticiperen. Een onafhankelijke adviescommissie is gevraagd om naar het stelsel als geheel te kijken en voorstellen te doen om dit toekomstbestendig te maken. Dit heeft geleid tot de commissie Bos die in februari 2021 is gestart en in oktober 2021 haar advies heeft opgeleverd. Deze trajecten vormen in combinatie met de huidige operationele druk een omvangrijke veranderopgave.

De hoofdboodschap van de commissie was dat door de snelle ontwikkelingen en veranderingen in de dreiging het stelsel onder hoge (operationele) druk staat, vanwege meer complexe en langdurige zaken. Binnen het stelsel krijgen gezagsdragers en uitvoerende organisaties steeds vaker te maken met vraagstukken waarop niet altijd een uniform, efficiënt en flexibel antwoord is geformuleerd. Om tot een toekomstbestendig stelsel te komen, dient het geheel aan activiteiten en betrokken organisaties flexibel, uniform en proactief ingericht te zijn.

Rol KMar

De KMar is als Nederlandse gendarmerie een militaire politieorganisatie, waarbinnen bewaken en beveiligen van oudsher is ingebed als hoofdtaak. Anno 2022 vervult de KMar een verscheidenheid aan beveiligingstaken door onder meer de uitvoering van beveiligingspakketten waarmee differentiatiemogelijkheden aan het Stelsel B&B worden geboden.

Op het gebied van de hoofdtaak Bewaken en Beveiligen zijn ruim 1200 operationele medewerkers actief, die dagelijks zorgdragen voor beveiligingstaken variërend van objectbeveiliging, cameratoezicht, de beveiliging van strategisch waardetransporten en persoonsbegeleiding en -beveiliging. Conform art. 4 van de Politiewet 2012 draagt de KMar zorg voor de beveiliging van Koninklijke woon- en werkverblijven, de Nederlandsche Bank, de grote luchthavens en luchthaventerreinen, bepaalde vluchten, diplomatieke posten en personen in (hoog) risicogebieden en militaire objecten en personen. Door de uitvoering van deze taken in binnen- en buitenland levert de KMar continu een bijdrage aan de veiligheid van de staat.

Dit alles gebeurt onder landelijke gecentraliseerde aansturing van het Landelijk Tactisch Commando. Deze centrale aansturing maakt dat de juiste kwaliteit op de juiste plaats kan worden ingezet en er snel kan worden geschakeld.

Een andere wettelijke taak (onder art. 57 van de Politiewet 2012) biedt de mogelijkheid beveiligingstaken uit te voeren in bijstand aan de Nationale Politie (NP). In tijden van toegenomen druk op het stelsel en wanneer de eigen middelen en capaciteiten van de NP niet meer toereikend bleken, heeft de KMar zo reeds vele malen de druk op het stelsel doen verlichten. Door de blijvende en toenemende druk op het stelsel van de afgelopen jaren, heeft deze bijstand een quasi-permanent karakter gekregen. Hierdoor is de KMar binnen het stelsel een alsmaar grotere rol gaan vervullen.

Zo heeft de KMar, in antwoord op de aanslagen in onder meer Brussel en Parijs (2015), binnen zeer korte tijd een nieuwe beveiligingseenheid geformeerd. Deze eenheid, het Eskadron Hoogisicobeveiliging (HRB), draagt sinds zijn oprichting in 2015 permanente zorg voor de beveiliging van (hoog) risico-objecten in Nederland, in bijstand aan de NP. Deze bijstandsconstructie is na inwerkingtreding van de hernieuwde Politiewet niet meer van toepassing, de KMar zal deze taken daarna voortaan eigenstandig in opdracht van het gezag uitvoeren.

Hiernaast heeft de KMar, als reactie op de in de inleiding benoemde moordaanslagen, een nieuwe ontwikkeling ingezet waarbij personeel breed en flexibel wordt opgeleid en getraind. Hierdoor is het

personeel inzetbaar voor een verscheidenheid aan taken, zo ook voor persoonsbeveiliging die voorheen met name in het buitenland werd uitgevoerd. Het concept hiervoor is in 2019 in slechts weken tijd tot stand gebracht om zo snel mogelijk het gezag een oplossing te kunnen bieden. De KMar richt zich namelijk continu naar de behoefte aan flexibiliteit en capaciteit vanuit de verschillende gezagsdragers en beleidsmakers.

Zo is het personeel van het Eskadron HRB opgeleid en getraind om naast objectbeveiliging ook beveiliging van bedreigde personen uit te voeren. Hierbij is de kennis en expertise van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) optimaal ingezet. Het samenwerkingsverband heeft geresulteerd in een harmonische samenwerking waarbij de verschillende kwaliteiten elkaar hebben versterkt.

Mede door deze ontwikkelingen is de rol van de KMar op het gebied van persoonsbegeleiding en persoonsbeveiliging in het nationale domein substantieel gegroeid. De KMar zal de komende jaren deze ontwikkeling verder bestendigen.

Het wetsvoorstel tot herziening van de Politiewet uit 2021, dat op 19 april jl. door uw Kamer is goedgekeurd, maakt dat de beveiliging van objecten, diensten en personen in assistentie aan de Nationale Politie (NP) nu een wettelijke taak van de KMar wordt. Hiermee kan het gezag deze taken voortaan, binnen de bestaande gezagsverhoudingen, aan de KMar opdragen, waarbij deze zonder tussenkomst van de NP rechtstreeks door de KMar zullen kunnen worden uitgevoerd.

Standpunt KMar

De KMar volgt de visie van de NCTV. De veranderopgave waar het Stelsel B&B voor staat is omvangrijk. De KMar onderschrijft de bevindingen uit het rapport van de commissie Bos en de noodzaak tot een meer flexibel, proactief en effectief Stelsel B&B.

In een toekomstbestendig Stelsel B&B is de (voorstelbare) dreiging leidend in de te nemen maatregelen. Een toekomstbestendig stelsel is bovendien op basis van gelijkwaardigheid ingericht waarbij de verschillende instanties aan elkaar complementair zijn en elkaar zodoende versterken.

De toekomstige ontwikkelingen, waaronder de aanhoudende of zelfs toenemende vraag naar beveiligingsmaatregelen alsmede de krapte op de arbeidsmarkt, onderstrepen de noodzaak voor effectiviteit en flexibiliteit. Een structurele en duurzame inrichting valt of staat dan ook bij de effectieve inzet van personeel, waarbij de juiste kwaliteit op de juiste plaats wordt ingezet.

De KMar is in staat en bereid om, vanuit haar toekomstige nieuwe wettelijke taak, een structurele en duurzame oplossing te (blijven) bieden aan het Stelsel B&B.